

«Організація освітнього процесу та пріоритетні напрями роботи ЗДО в 2024-2025 н.р.»

Консультація для педагогів
Вихователь-методист: Ріта БІЛЬМАКОВСЬКА

Організація освітнього процесу, а також забезпечення життєдіяльності дітей і професійної діяльності педагогів регулюється низкою важливих нормативних документів, зокрема:

- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про дошкільну освіту»;
- Закон України «Про охорону дитинства»;
- Положення про заклад дошкільної освіти;
- Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів;
- Базовий компонент дошкільної освіти та Методичними рекомендаціями до Базового компонента.

Слід звернути увагу, що новий Закон «Про дошкільну освіту», ухвалений Верховною Радою України 06.06.2024 буде введено в дію 07.07.2025, а до того часу діяльність ЗДО регламентується Законом в редакції 2001 року (зі змінами).

Міністерство освіти та науки оприлюднило Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти у 2024/2025 навчальному році (лист від 27.08.2024 № 1/15368-24), у якому визначило пріоритетні напрями роботи:

- безпечність освітнього середовища;
- забезпечення доступності та якості освіти для всіх дітей, незалежно від їхнього місця проживання чи соціального статусу. Особлива увага приділятиметься дітям із ООП та дітям із сімей, що постраждали від війни.

Підготовка закладу освіти до нового навчального року та опалювального сезону з метою своєчасного та якісного прийому готовності закладів освіти та проходження осінньо-зимового періоду в умовах воєнного стану та віялових відключень або повного блекауту у листі від 05.06.2024 №1/9979-24 МОН рекомендувало використовувати інструктивно-методичні матеріали щодо порядку підготовки закладу освіти до нового навчального року та опалювального сезону з питань цивільного захисту, охорони праці та безпеки життєдіяльності (лист МОН від 22.07.2022 № 1/8462).

Докладніше цей лист ми розглянули у нашій статті «Підготовка до нового навчального року: цивільний захист, охорона праці та безпека життєдіяльності».

Зарахування, переведення та відрахування вихованців державних (комунальних) закладів дошкільної освіти в умовах воєнного стану

Постановою КМУ від 26.09.2023 №1022 було внесено зміни до Положення про заклад дошкільної освіти та доповнено його розділом «Зарахування, переведення та відрахування вихованців державних (комунальних) закладів дошкільної освіти в умовах воєнного стану», який містить такі норми:

- у ЗДО для тимчасово відсутніх дітей можуть створюватися окремі різновікові групи з метою збереження місця здобуття дошкільної освіти;

- вихованці, які були вимушені змінити задеклароване/зареєстроване місце проживання (перебування) та/або залишити попереднє місце здобуття дошкільної освіти, переводяться на період їх відсутності до складу окремої різновікової групи ЗДО (за заявою одного з законних представників дитини, поданою за допомогою будь-яких засобів зв'язку) ;
- у разі втрати зв'язку з законними представниками вихованця, який не відвідує ЗДО протягом двох місяців, наказом керівника така дитина переводиться до складу окремої різновікової групи (до закінчення або скасування воєнного стану);
- на вивільнені місця у групах, що функціонують, наказом керівника ЗДО зараховуються діти зі складу окремої різновікової групи у порядку черговості надходження заяв про зарахування;
- у разі повернення вихованця до задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) її переводять зі складу окремої різновікової групи до складу відповідної вікової групи, що функціонує (за заявою одного з законного представника);
- у разі повернення вихованців та за відсутності вільних місць у ЗДО засновник за згодою одного з законних представників дитини забезпечує переведення дитини до іншого ЗДО.

Наказом МОН від 15.11.2023 № 1397 було затверджено методичні рекомендації щодо зарахування, переведення та відрахування вихованців державних (комунальних) закладів дошкільної освіти в умовах воєнного стану. Згідно з ним керівники ЗДО мають право своїм наказом перевести дітей, які не відвідують заклад освіти протягом двох місяців, до окремої тимчасової нефункціональної різновікової групи на підставі:

- зміни місця проживання;
- прийняття рішення законними представниками щодо невідвідування дитиною ЗДО через безпекову ситуацію;
- втрати зв'язку з батьками дитини.

Різнорікова група формується зі складу дітей із необмеженою кількістю, не потребує додаткового матеріально-технічного забезпечення групових приміщень та комплектування кадрами відповідно до штатного розпису. Діти, переведені до різновікової групи, залишаються у списковому складі вихованців закладу.

Облік дітей дошкільного та шкільного віку

Постановою КМУ від 05.09.2023 №985 було внесено зміни до Постанови КМУ від 13.09.2017 №684 та затверджено нову редакцію Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку, вихованців та учнів (набув чинності 01.07.2024).

Проте слід звернути увагу на те, що нещодавно МОН запропонувало для громадського обговорення проєкт постанови КМУ щодо внесення змін до цього документа. Зокрема пропонується зменшити терміни опрацювання і передачі інформації про дітей, не охоплених навчанням (до 5 днів) та доповнити термін «діти шкільного віку» (діти шкільного віку - діти віком від семи років (яким на початок навчального року виповнилося сім років) або восьми років (для дітей з особливими освітніми потребами) до 18 років, які повинні здобувати повну загальну середню освіту).

Докладніше цю Постанову ми розглядали у статті «Облік дітей дошкільного та шкільного віку: як зміниться Порядок у 2024 році».

Медичні огляди дітей для зарахування до закладів освіти

Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.07.2023 №1351 затверджено Порядок проведення медичного огляду дітей та інших осіб для зарахування їх до закладу освіти, дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, який набув чинності з 01.10.2023. Зокрема у наказі визначено

правила та процедуру проведення попередніх та медичних оглядів перед вступом до ЗДО й викладено нову редакцію форми первинної облікової документації № 086/о «Медична довідка (лікарський консультаційний висновок)» .

Докладніше цей документ ми розглядали у статті «Медичні огляди дітей для зарахування до закладів освіти: новий порядок проведення».

Інклюзивне навчання

У червні 2024 року Кабінет Міністрів України ухвалив Національну стратегію розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та затвердив операційний план заходів з її впровадження у 2024 - 2026 роках. Зокрема нею передбачено проведення моніторингу та оцінювання результатів реалізації інклюзивного навчання на всіх рівнях освіти, забезпечення комплексного підходу до визначення та задоволення індивідуальних потреб здобувачів освіти .

Докладніше цей документ ми розглядали у статті «Національна стратегія розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року: огляд інновацій».

Пріоритетні напрями роботи психологічної служби

У листі ДНУ «ІМЗО» від 08.08.2024 №21/08-1233 надано аналітичні матеріали про діяльність психологічної служби в системі освіти України і рекомендації щодо пріоритетних напрямів психологічного супроводу та соціально-педагогічного патронажу учасників освітнього процесу в 2024/2025 навчальному році. Фахівцям рекомендовано проводити роботу за такими напрямками:

- навчальна діяльність. План роботи фахівця має обов'язково містити питання подолання наслідків травматичних інцидентів, налагодження комунікації із надолуження освітніх втрат, рекомендації педагогам тощо;
 - просвітницька робота. Першочерговим завданням для фахівців психологічної служби є проведення у закладах освіти воркшопів, майстер-класів, практичних семінарів з питань збереження психічного здоров'я для всіх учасників освітнього процесу;
 - діагностична робота. Працівникам психологічної служби рекомендовано застосовувати у своїй діяльності методичні рекомендації, орієнтовні циклограми діяльності працівників психологічної служби закладів освіти різних типів, розроблені Українським науково-методичним центром практичної психології і соціальної роботи;
 - профілактична робота. Для організації належного психологічного та соціально-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу рекомендовано вжити заходів щодо побудови безпечного, мирного освітнього середовища, яке передбачає впровадження технології вирішення конфліктів;
 - корекційна робота. У рекомендаціях наголошено на тому, що фахівці психологічної служби не повинні виконувати обов'язки дефектолога, логопеда чи корекційного педагога і проводити корекційні заняття;
 - консультування;
 - зв'язки з громадськістю;
 - організаційно-методична робота.
-

Соціалізація та інтеграція дітей внутрішньо переміщених осіб у громадах

У листі МОН від 22.07.2024 №1/13007-24 надано методичні рекомендації щодо соціалізації та інтеграції дітей внутрішньо переміщених осіб у громадах. Зокрема зазначено, що метою психосоціальної підтримки дітей з категорії ВПО має бути допомога, що спрямована на подолання проблем розвитку, викликаних пережитим досвідом вимушеного внутрішнього переміщення. У листі детально розглянути такі питання:

- основні напрями роботи;

- етапи психологічного супроводу здобувачів освіти ВПО;
 - основні аспекти діяльності практичних психологів.
-

Вивчення англійської мови

Відповідно до Закону «Про застосування англійської мови в Україні», з 1 вересня 2026 року вивчення англійської мови дітьми старшого дошкільного віку стане обов'язковим. Тож у 2024/2025 навчальному році педагогічним працівникам, які планують навчати англійської мови вихованців варто приділити увагу підвищенню рівня володіння англійською мовою (або ж оволодіння нею з нуля) та підготовці до її використання під час проведення занять зі здобувачами освіти.

Створення безпечних умов перебування учасників освітнього процесу та оформлення Паспорта безпеки

У листопаді 2023 року набув чинності Порядок раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти, затверджений спільним наказом Міністерства внутрішніх справ та Міністерства освіти і науки України від 18.08.2023 № 685/1013. Цим нормативним документом визначено механізм реагування поліції, ДСНС і закладів освіти у разі застосування особою або групою осіб фізичного та/або психологічного насильства (із застосуванням (не застосуванням) різних видів зброї) у закладі освіти та прилеглої до нього території й затверджено форму Паспорта безпеки.

Докладніше цей документ ми розглядали у статтях:

- «Раннє попередження нападу на заклад освіти: організація роботи та оформлення Паспорта безпеки»;
 - «Паспорт безпеки закладу освіти: детальний опис та інструкції щодо оформлення».
-

Організація безпечного освітнього простору у ЗДО в очному форматі та алгоритм дій педагогів під час загрози

Однією з головних вимог до організації відвідування ЗДО в очному форматі є облаштування укриттів відповідно до потреб дітей дошкільного віку та чинного законодавства. Основні питання організації безпечного освітнього простору у ЗДО, обладнання укриттів для перебування у них дітей дошкільного віку розглядаються в листі МОН від 20.06.2023 1/8820 «Про організацію безпечного освітнього простору в закладах дошкільної освіти та обладнання укриттів».

Докладніше цей документ ми розглядали у статті «Безпека в ЗДО: вимоги до укриттів та алгоритм дій під час загрози».

Оцінка ризиків безпеки в системі освіти

Постановою КМУ від 02.08.2024 № 866 затверджено Методики оцінки ризиків безпеки в системі освіти, пов'язаних із збройною агресією Російської Федерації проти України. Згідно з нею протягом двох місяців з дня набрання чинності Постанови має бути проведено маркування усіх територіальних громад (закладів освіти) нашої країни відповідно до величини значення впливу бойових дій та їх наслідків на освітній процес. Рівень ризику безпеки закладу освіти залежить від територіального розташування та визначається як:

1. Непереборний – заклад освіти розташований у межах тимчасово окупованої території або на території активних бойових дій.
 2. Дуже високий – заклад освіти розташований:
- у межах території можливих бойових дій із невизначеною датою їх припинення;
 - на відстані до 45 кілометрів від тимчасово окупованої території або державного кордону України з Російською Федерацією;

- на відстані до 30 кілометрів від території активних бойових дій або державного кордону України з Республікою Білорусь;
 - на відстані до 15 кілометрів від території можливих бойових дій або державного кордону України з Республікою Молдова в межах придністровського регіону.
3. Високий – заклад освіти розташований на відстані:
- до 135 кілометрів від тимчасово окупованої території або державного кордону України з Російською Федерацією;
 - до 60 кілометрів від території активних бойових дій або державного кордону України з Республікою Білорусь;
 - до 30 кілометрів від території можливих бойових дій або державного кордону України з Республікою Молдова в межах придністровського регіону.
- 4) Помірний – заклад освіти розташований на відстані:
- до 270 кілометрів від тимчасово окупованої території України або державного кордону України з Російською Федерацією;
 - до 90 кілометрів від території активних бойових дій або державного кордону України з Республікою Білорусь;
 - до 45 кілометрів від території можливих бойових дій або державного кордону України з Республікою Молдова в межах придністровського регіону.
- 5) Задовільний – заклад освіти розташований за межами відстаней, визначених у попередніх пунктах.
- 6) Нез'ясований. Цей рівень встановлюється у разі неможливості розрахунку величини ризику безпеки для відповідного закладу освіти.